

KAZYS SAJA

Liepsnojanti

Alma littera

„BEZDĖJIMO“ ŽURNALAS

Kažkuris čia budėjęs policininkas, matyt, nuobodžiaudamas iš laikraščio iškirpo raides E, Z ir jomis rūpestingai užlipdė raidę U. Po to kažkas mėgino tą pokštą nagu nukrapštyti, bet klėjai nepasidavė, ir budintysis galbūt pamanė: et, žioplys nepastebės, o kitas tik linksmai šyptelės ir budėdamas susipras dažniau praverti langą. Jau buvo birželis ir šilumos taupyti neberekėjo.

Deja, tai buvo vienintelis linksmesnis įrašas šitam nuobodžiam žurnale. Kriminalinių nusikaltimų tyrėjas Skrebutėnas

netrukus jame atrado tai, ko ieškojo. Birželio 7-tos dienos vakare, 21 val. 48 min. kažkoks žmogus paskambinęs pranešė, iš upės ką tik ištraukęs smarkiai apdegusios merginos kūną. Iš pradžių manęs, kad ji nebegyva, gal žaibo nutrenkta, bet ji jam bekalbant pradėjusi gokčioti, vemti.

Telefono pokalbyje buvo užfiksuota: į budinčiojo klausimą, kas čia apie tą įvykį jiems praneša, anonimas memlena, kad jis čia gaudė žuvis, ir nusako vietą, kur tai atsitiko.

Vėliau paaiškėjo, kad mobilusis telefonas, iš kurio „meške-riotojas“ (tokį vėlyvą vakarą!) paskambino, priklausė tą dieną nukentėjusiai Radvilei Kungytei, penkiolikmetei atostogaujančiai moksleivei. Pirminė versija, kad ją galėjo nutrenkti žaibas, nepasitvirtino. Labiau tikėtinas paauglės mėginimas nusižudyti. Arba ji galėjo būti itin žiauraus smurto auka. Skambinusojo pranešime buvo viena keista detalė: sprendžiant iš balso, jaunuolis rėkaloja: „Ištraukiau iš upės apdegusios RAD... Ta prasme, kažkokios merginos lavoną.“ Paskui: „A jo majo! Ji, pasirodo, gyva. Ji pradėjo vemti...“ Tas neištartas „rad“ galėjo reikšti nebaigtą žodį „radau“ arba anonimas pažinojo merginą, nes jos vardas buvo Radvilė.

Šiurpiai apdegusi, pajuodusiu veidu, iki pat juosmens nuo ugnies nukentėjusi ir šoko ištikta paauglė buvo atvežta į Vaikų liginės traumatologijos skyrių. Pirmąsias dvi dienas jos niekas neieškojo. Trečią dieną atsirado Radvilės senelė Vilija Čiutienė, kuriai reikėjo psichologo pagalbos. Dėl įvykusios nelaimės Čiutienė kaltino save. Ji buvo išvykusi lankyti artimo žmogaus. Kai Radvilė dvi dienas iš eilės neatsiliepė, Čiutienė susirūpinusi grįžo ir namuose neberado kai kurių daiktų.

Kokių daiktų, kas juos galėjo pasisavinti ir dar į kai kuriuos klausimus Čiutienė atsakyti nepajėgė. Ji vis kartojo:

– Argi tai dabar svarbu? Leiskit man greičiau ją pamatyti. Be manęs, ji nieko... Jos tėvai Amerikoje. Aš dėl visko kalta. O jūs manęs neleidžiat...

Sunku buvo paaiškinti, jog dabar tai mergaitei ir jai pačiai reikia bent poros dienų, kad abi galėtų atsipeikėti.

Radvilės tėvai, Audronė ir Vytautas Kungiai, daugiau kaip prieš metus buvo apsigyvenę Amerikoje. Skrebutėnas Radvilės kompiuteryje rado kelis jų elektroninius laiškus. Audronė Kungienė rašė savo dukrai:

Mieloji Radvile! Sveikinu Tave, sėkmingai baigusią aštuntąją klasę. Tavo įdainuotą „Senovinių dainų“ diskelį esu paskolinus vienai slaugomai poniai, kuri jau sunkiai susikalba lietuviškai, bet mačiau, kaip ji su ašarom akyse klausosi Tavo dainavimo.

Verčiau ir aš, kai klausiausi patį pirmąjį kartą. Aš didžiuojuos Tavim ir esu dėkinga savo Mamai, kuri Tave tokių dainų išmokė. Mudu abu su Tavo tėčiu labai apgailestaujam, kad šiai vasarai negalėsime Tave pasikviesti į Ameriką. Naujoji

mano pacientė ponija Marija Stark reikalauja nuolatinės priežiūros, ir aš nenorėčiau prarasti vėl atsiradusios galimybės užsidirbti. Tavo tėvas pagaliau pasiekė, ko seniai norėjo, – sėkmingai išlaikė visus išbandymus ir tapo tolimųjų reisų vairuotoju, trakeriu... Jis visada būdavo gana patrakęs, o dabar truputį bijau dėl jo ir dėl savęs, kad jis kartais kur nepasuktų iš kelio...

P. S. Neseniai sužinojau, kad tuos papuošalus, kuriuos per Kalėdas Tau dovanojau, jų buvusi savininkė buvo apdraudusi net 50 000 USD. Netikėta, brangi dovana mums visiems, o ypač Tau.

Į tą motinos laišką Radvilė buvo atsakiusi savo nelaimės išvakarėse:

Ačiū, Mama! Jūs ten pasinėrę į darbus, o aš čia neturiu ką veikti. Likau namie vienui viena. Mano močiutė, Čiutavija, kaip aš ją vadinu, išvažiavo slaugyti savo nerūdijančios meilės Kunkarūžos. (Kunigo Karužos, kad Tau būtų aiškiau.) Bet svarbiausia, dėl ko turiu Tave nuliūdinti, yra tai, kad iš mūsų buto kažkas pavogė tuos Tavo dovanotus perlus. Aš jais suspėjau pasipuošti tik vieną vienintelį kartą. Žalio supratimo neturiu, kas tai galėjo padaryti, nes durys neišlaužtos, visi langai uždarinėti.

Pati jaučiuosi kaip mindoma žalia žolė, kuriai žydėti tikriausiai niekada nebus lemta.

Radvilė

Iš tolimos, net penkias paras trukusios kelionės sugrįžusio tėvo rašyto laiško Radvilė nebeperskaitė:

Nežinau, mieloji, ar man Tave raminti, ar šiek tiek pabarti. Po ilgo, įtempto, man dar neįprasto reiso jaučiuos velnioniškai pavargęs. Patikėk, labai norėčiau Tave pasisodinti šalia savęs į vilkiko kabiną ir parodyti Ameriką. Ne vien tik dangoraižius, kalnus ir vandenynų pakrantes, bet ir apšiukšlintas dykvietes, vargstančius ir nusigyvenusius žmones, čia vadinamus bomais. Norėčiau, kad Tu įsitikintum, jog pasaulyje yra tūkstančiai ir milijonai vargstančių labiau, negu mes vargom būdami Lietuvoj. Iš ten atvykę neturime kitos išeities – turime visom keturiom, nagais ir dantimis kabintis į gyvenimą. Visada atsiranda tokių, kurie nusprendžia rinktis nuožulnesnį ir lengvesnį kelią – parazituoti užsispyrėlius, kurie nepasiduoda. Apsidairyk – pamatysi tokių ir Lietuvoj.

Pirmiausia, Radvile, atsakyk pati sau, ko gi Tau trūksta. Jeigu reiks pinigų, mes atsiųsim, nors mes čia nusiteikę taupyti, o ne išlaidauti. Pagalvok ir apie savo Močiutę. Ji turbūt nebenorėtų gyventi, jeigu ilgesniam laikui mes paliktume ją vieną. Ji yra sakius – jeigu mes išsivešim ir Tave, jos jau nebeišgydys jokie daktarai.

Sakai, kad jautiesi kaip žolė... Kad Tu žinotum, kaip mano akys pasiilgsta tos lietuviškos žalios žolės! Su spraiančiais žiogais, su dūzgiančiom kamanėm ir skraidančiais paukšteliais, kurių Amerikoj vaikai nebepažįsta, jų vardų nebežino, nes miestuose jų nebemato.

*Šią naktį tikriausiai sapnuosiu, kad guliu ant žolės po obelīm.
Tavo tėtis*

Tuos laiškus Radvilės močiutė Skrebutėnui leido nusikopijuoti. Ji patvirtino, kad iš jų slaptavietės bute iš tikrųjų dingo Radvilės mamos jai dovanotos brangenybės ir dar šis tas iš Čiutienės senų papuošalų. Jokių įsilaužimo ženklų namo sugrįžusi nepastebėjo. Ji kelis kartus pakartojo, jog netiki, kad Radvilė pati dėl tų pavogtų brangenybių būtų galėjusi apsipilti benzinu ir pati save padegti. Nesąmonė!

Bet vieno tarsi nereikšmingo dalyko – ko dar tarp dingusių daiktų ji buvo pasigedus, – Čiutienė nepasakė nei tardytojui, nei seniausiam savo bičiuliui kunigui Karužai.

